

Erdélyi Gyógynövénykert

A Civitas Alapítványnak több projektje is volt, nekem szerencsém volt dolgozni az egyik legjelentősebben, amely az Erdélyi Gyógynövénykert becenéven futott. Két évvel a projekt lezárása után elmondhatjuk, hogy kibontakozóban van egy mozgalom.

A projekt 2014-ben a svájci-román partnerségi alap pályázati meghirdetésére került leadásra „Vidéken élő, hátrányos helyzetű személyek szociális integrálása fenntartható gyógynövénygyűjtés és feldolgozás által” címen – a lebonyolítás idején azonban egyszerűen csak Erdélyi Gyógynövénykertnek hívtuk. A székelyudvarhelyi Civitas Alapítvány volt a főpályázó, partnereként részt vett a Kolozsvári Civitas Alapítvány, a Lókodi Ifjúsági Alapítvány, valamint a svájci Biodinamikus Mezőgazdaságért Egyesület. A projekt teljes költségvetése: 253 917,07 CHF, ebből 25 647,00 CHF jelentette az önrészt. A pályázati összszegből keveset fordítottunk beruházásra és eszközvásárlásra, a költségvetés nagy részét a projekt tevékenységeire költöttük – képzések, tanulmányutak, műhelymunkák – ezek hasznosulása, úgy érzem, jelentős.

Természetesen, ahogy egy projektben szokott lenni, voltak célok, célkitűzések. A célok között szerepelt a közösségi és nonprofit szervezetek hálózatának létrehozása, ezáltal a szociális integrálódás

elősegítése, a fenntartható gyógynövénygyűjtéssel és feldolgozással kapcsolatos tudás és tapasztalat átadása, valamint a vidéki gazdasági tevékenység és a fenntartható fejlődés támogatása. A kivitelezés szempontjából lényeges, hogy két pillére volt a projektnek – egyik Székelyudvarhely, a másik Kolozsvár vonzáskörzetében – ezáltal össze lehetett hasonlítani, milyen a projekt jellegzetessége és hogyan hasznosulnak a tevékenységek két különböző vidéken. Megfigyeltük például, hogy a közösségi összefogás és együttműködés sokkal inkább jellemezte a tevékenységeket Udvarhely, mint Kolozsvár környékén, ahol viszont jelentősebb volt a gazdasági hasznosultság iránya.

A projekt eredményei között szerepelt 10 önkéntes csoport létrehozása. Ezek egy-egy település köré csoportosultak, több falu alkotott egy-egy önkéntes csoportot. Ezekből kijelöltek olyan személyeket, akik a továbbiakban részt vettek a projekt képzéseiben, elvárás volt velük szemben azonban, hogy a saját közösségükben továbbadják a megszerzett ismereteket – így működött a tanultak multiplikálása.

Adatgyűjtés és tudásfelmérés is történt, szintén az önkéntesek által. Azokat a gyógynövényekkel kapcsolatos információkat gyűjtötték össze, amelyek még megtalálhatók voltak a közösségükben, és ezeket közzé is tettük a projekt honlapján, a naturalherbs.ro-n, amelyen jelen-

leg 48 gyógynövény leírása olvasható – ezek a leírások nagyrészt a projektben készült fotóinkkal vannak illusztrálva.

A mérhető és számszerűsíthető eredmények között szerepelt még a ma is működő Facebook oldalunk, egy film a projektről, amit DVD-n osztogattunk és nézhették meg az érdeklődők. Része volt a projektnek két tanulmányút, az egyik Svájcban, amelyet a Biodinamikus Mezőgazdaságért Egyesület partnerként szervezett meg. Ők tervezték meg a tapasztalatcsere programját, és vittek el a saját gazdáikhoz. A Demeter márkánévhez kapcsolódó termékeket előállító biodinamikus gazdákat, illetve feldolgozókat látogattunk meg.

A projekt legfontosabb részének a képzés bizonyult. Itt nemcsak a gyógynövényekkel kapcsolatos alapismereteket sajátíthatták el a résztvevők, hanem a feldolgozásról is tanulhattak. Ezáltal a begyűjtött vagy a kertjükben termesztett gyógynövényekből, a hozzáadott tudással másodlagos terméként értékesíthetik, ami által pluszjövedelemhez juthatnak. Ez sajnos a gyakorlatban nagyon nehézkesen működik, a törvények nem teszik könnyűvé a feldolgozott termékek előállítását, illetve forgalmazását.

Szintén a projekt eredménye az Erdélyi Gyógynövénykert Egyesület bejegyzése. Az egyesület 46 alapító taggal jött létre, 2017. április 7-én alakult meg. Körülbelül egy fél év volt az átfedés a projekttel, és innentől az Erdélyi Gyógynövénykert feladata folytatni a tevékenységeket, illetve képviselni a projektben megfogalmazott célokat. Az egyesület további céljai között említhetjük például: a feldolgozásban való segítségnyújtást, a fenntartható fejlődés eszméjének a továbbadását, a hátrányos helyzetű személyek integrálását. Ez utóbbi

azért is fontos, mivel a székelyföldi gazdaságokban jelenleg munkaerőhiánnyal állunk szemben.

Az egyesület jelenlegi projektjei közül kettőt mutatok be, mindkettő a Bethlen Gábor Alapkezelő támogatásával valósult meg. Az egyikben szárítókat vásároltunk az elmúlt évben, ezeket pályázatban igényelhették az egyesület tagjai. A szárítók használatához feltételként szabtuk meg gyógynövényes témájú, helyi közösségi rendezvények szervezését. Egy másik projektünkben fóliasátrakat vásároltunk, melyhez képzést társítottunk. Szintén pályázat útján választottuk ki azokat a tagokat, akik a fóliasátrakat el fogják helyezni a saját gazdaságukban, és vállalásaik is lesznek. Véleményem szerint, ezeken a kisebb projekteken keresztül ösztönözni lehet a tevékenységeket, így válik fenntarthatóvá a mozgalom.

A Civitas Alapítványnak és az Erdélyi Gyógynövénykert Egyesületnek a kezdeti összefonódása jelenleg is él: a Gyümölcsfesztiválon megjelenünk, gyerekeknek tartunk kézműves foglalkozásokat, ahol megtaníttjuk őket, mit lehet készíteni egyszerű módon gyógynövényekből. Mint például fűszersót. Hogy fűszerezhessük ételünket és életünket.

BÁKAI MAGDOLNA vagyok, jelenleg a Civitas Alapítványnál tevékenykedem a SPEED projekten, amelyek keretében induló vállalkozások részesülnek uniós támogatásban. 2016-17-ben dolgoztam a Svájci-Román Alap által támogatott, Erdélyi gyógynövénykert becenéven ellátott projekten, ennek eredményeként jött létre az Erdélyi Gyógynövénykert Egyesület, amelynél az elnöki funkciót töltöm be. Az egyesület segítségével több gyógynövényes témájú rendezvényt szerveztünk/szervezünk, többek között a Lókodi Gyógynövényes Nyílt Napot. Jelenleg Mátisfalván élek, ahol a szabadidőmben kertészkedéssel is foglalkozom.